

Seminari d'ètica i filosofia política**2014/2015**

Codi: 100289

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500246 Filosofia	OT	3	0
2500246 Filosofia	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Mercè Rius Santamaria

Correu electrònic: Merce.Rius@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Es recomana d'haver llegit prèviament, o almenys durant les dues primeres setmanes de classe, les següents obres de Nietzsche: *El naixement de la tragèdia*, i *La genealogia de la moral*.

Objectius

Es tractarà de familiaritzar-se amb l'obra d'un dels pensadors més influents -i controvertits- al llarg del segle XX: Friedrich Nietzsche. En aquest aspecte, la tasca de contextualització esdevé força complexa, ja que la naturalesa del seu pensament donà lloc a respostes diverses, i fins i tot molt singulars. Així, per exemple, alguns el van considerar la màxima expressió del "progressisme" intel·lectual, i altres, del totalitarisme polític. A més, la seva crítica ferotge al cristianisme tampoc no deixà ningú indiferent: ni els pensadors ateu ni els de confessionalitat religiosa.

Un altre objectiu serà que l'estudiant arribi a fer un pas decisiu: dels indubtables i fermes lligams de Nietzsche amb la tradició (només cal veure la interpretació que donà de la cultura grega) al seu intent de capgirar les idees i les categories fonamentals de la història de la filosofia. Es tracta d'un pas decisiu perquè implica una forma de comprensió inèdita que, tanmateix, ja forma part de l'univers filosòfic contemporani.

Competències

Filosofia

- Analitzar i sintetitzar els arguments centrals dels textos fonamentals de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Reconèixer i interpretar temes i problemes de la filosofia en les seves diverses disciplines.

Resultats d'aprenentatge

1. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma, tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
2. Comunicar de forma oral i escrita, amb correcció, precisió i claredat, els coneixements adquirits.
3. Construir textos normativament correctes
4. Desenvolupar habilitats d'aprenentatge autònom
5. Discriminar els trets que defineixen el lloc d'un autor en el context d'una problemàtica i reorganitzar-los en un esquema coherent.
6. Distingir i esquematitzar el contingut fonamental d'un text filosòfic.
7. Establir una planificació per desenvolupar un treball sobre la matèria
8. Reconèixer, amb mirada experta, referents filosòfics del passat i del present i avaluar-ne la rellevància.
9. Relacionar els elements i els factors propis de textos de la tradició filosòfica

Continguts

Com que, si la dinàmica de la classe ho permet (en funció del nombre d'estudiants matriculats), es donarà força rellevància a la lectura de textos, la "matèria" de l'assignatura no es pot dividir en punts excessivament concrets, no pas almenys abans de posar en marxa les classes. Tanmateix, n'hi ha quatre aspectes que no es menystindran en cap cas:

1. Les diverses interpretacions de l'obra nietzscheana al llarg del segle XX. Es farà un recorregut cronològic i temàtic guiant-se pels grans autors que se n'han ocupat amb més o menys intensitat i/o perseverança.
2. Un esbós de la possible "evolució" del mateix pensament nietzscheà: des d'*El naixement de la tragèdia* fins a *Ecce homo*.
3. Estructuració de la lectura dels diversos textos.
4. Extracció de les diverses idees i categories tractades per l'autor: el lligam platònic entre veritat i bé, el teleologisme historicista, la formació de la consciència, la mort de Déu com a mort del subjecte, el protagonisme del cos.

Metodologia

La metodologia serà l'exigida pels objectius resumits a l'apartat corresponent. Es posarà en pràctica, sobretot, durant les classes presencials. També es farà ús del Campus Virtual quan la professora ho consideri convenient, bàsicament per a la lectura de textos.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
classe magistral	30	1,2	5, 8
orientació lectura de textos	15	0,6	4, 6, 9
Tipus: Supervisades			
tutories	22,5	0,9	2, 3, 4
Tipus: Autònomes			
estudi i elaboració de treballs	25	1	1, 2, 3, 7
lectura bibliografia recomanada	50	2	5, 6

Avaluació

Es tindrà en compte l'assistència regular a classe.

Hi haurà una prova final, escrita, que comprendrà tota la matèria impartida a classe fins al moment de la seva realització. A més a més, al llarg del quadrimestre, es programaran exposicions perquè els/les alumnes acreditin els coneixements adquirits, sobretot de les dues lectures obligatòries: *El naixement de la tragèdia* i *La genealogia de la moral*.

Pel que fa a la presentació de treballs o proves elaborades a casa, l'incompliment de qualsevol dels requisits tocant a la forma de presentació, que la professora indicarà oportunament (a l'aula, i també explicitant-los al Campus Virtual), comportarà la no acceptació inapel·lable del treball.

No s'aprovarà l'assignatura amb una nota inferior a 5. Naturalment, qui no es presenti a les proves que es realitzin, no acrediti d'haver fet les lectures obligatòries, o no obtingui en la prova escrita una nota superior a 2, perdrà el dret a la revaluació.

L'examen de revaluació no servirà per pujar nota. Si algun/a estudiant vol intentar de pujar-la, haurà de parlar-ho amb la professora, qui decidirà si reuneix les condicions indispensables, així com el procediment a seguir.

Advertiments d'organització:

Si la prova escrita es fa a l'aula, qui en surti no hi podrà tornar a entrar (excepte per causa major). Si algú hi arriba tard, no hi serà admès d'ençà del moment en què ja s'hagin formulat les preguntes i les consegüents instruccions. Es farà una excepció si al·lega una causa justificada amb la documentació pertinent. També podrà incorporar-s'hi si es compromet a portar la susdita justificació posteriorment; però el material que hagi lliurat sota aquestes condicions serà destruït si no compleix el seu compromís abans del dia anunciat per fer públiques les qualificacions.

En cas que la prova s'elabori a casa, l'alumne/a l'haurà de lliurar en el dia i a l'hora estipulades, en el lloc que s'anunciarà oportunament. Només s'acceptarà fora de la data i hora previstes si l'alumne/a pot justificar la seva absència amb la documentació pertinent i dins dels períodes raonablement establerts (a la sessió següent o, si això no és possible, posant-se immediatament en contacte amb la professora per saber de quin marge disposa). D'altra banda, si, per alguna raó de pes, no hi pot acudir personalment, haurà d'acordar abans amb la professora que algú altre li lliuri el treball en el seu lloc.

Respecte a la possibilitat d'enviar treballs per correu electrònic, només es farà efectiva si la professora ho disposa així. En cas contrari, seran desestimats. Igualment seran desestimats els que es deixin a la bústia de la Secretaria, tret que abans s'hagi arribat a un acord amb la professora.

En el cas que un/a alumne/a s'hagi compromès a fer una exposició a classe, si no s'hi presenta, obtindrà un "suspens", llevat que pugui aportar una justificació satisfactòria de la seva absència. També es penalitzarà el retard quan escaigui de perfilar la nota final.

Igualment, quan un/a alumne/a es comprometi a assistir a una tutoria i no ho faci, només si documenta satisfactòriament la seva absència tindrà una altra oportunitat. Si arriba a la cita amb retard, se li dedicarà només la resta del temps fixat per endavant.

L'examen de revaluació es farà a la data anunciada per la direcció del Centre. (Vegeu més amunt les condicions establertes per poder exercir aquest dret.)

Les revisions, tant de la prova escrita com de qualsevol altra, es duren a terme en la data que s'anunciarà oportunament, o bé a l'aula o bé en penjar les notes corresponents al Campus Virtual.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
exposició lectures obligatòries	25 % de la nota final	5,5	0,22	1, 6, 7, 9

Bibliografia

Obres de l'autor:

El naixement de la tragèdia, Adesiara, Barcelona.

El nacimiento de la tragedia, Alianza, Madrid. Conté també: "El drama musical griego", "Sócrates y la tragedia", "La visión dionisiaca del mundo".

La filosofía en la época trágica de los griegos, Valdemar, Madrid.

Los filósofos preplatónicos, Trotta, Madrid.

Sobre veritat i mentida en sentit extramoral. Sobre Teognis de Mègara, Edicions de la el geminada, Girona.

El libro del filósofo, Taurus, Madrid.

Sobre el porvenir de nuestras escuelas, Tusquets, Barcelona.

Consideraciones intempestivas I. David Strauss, el confesor y el escritor, Alianza.

Sobre la utilidad y los perjuicios de la historia para la vida (II), Edaf, Madrid; Biblioteca Nueva, Madrid.

Schopenhauer como educador (III), Biblioteca Nueva.

Escritossobre Wagner. Conté: *Richard Wagner en Bayreuth (IV)*, *El caso Wagner i Nietzsche contra Wagner*, Biblioteca Nueva.

Humano, demasiado humano (1a. part), Edaf, Madrid; Akal, Madrid: 2 vol., que contenen, doncs, *El viajero y su sombra*.

El viajero y su sombra, Edaf, Barcelona.

Aurora, Biblioteca Nueva.

La gaia ciència, Textos Filosòfics (Laia).

Així parlà Zaratustra, Quaderns Crema, Barcelona.

Més enllà del bé i del mal, Textos Filosòfics (Edicions 62).

La genealogia de la moral, Textos Filosòfics (Laia).

Crepúsculo de los ídolos, Alianza; també a Biblioteca Nueva.

L'Anticrist, Llibres de l'Índex, Barcelona.

Ecce Homo. Com s'arriba a ser allò que s'és, Accent, Girona.

Fragmentos póstumos, 4 volums, Tecnos, Madrid.

La voluntad de poder, Edaf.

[Els referenciats en català també estan traduïts al castellà, per Andrés Sánchez Pascual (Alianza).]

Sobre l'autor i la seva obra:

Lou Andreas-Salomé, *Friedrich Nietzsche en sus obras*, Minúscula, Barcelona.

- Miguel Morey, *Nietzsche, una biografia*, Archipiélago, Barcelona; Círculo de Lectores, Barcelona.
- Frank Overbeck, *La vida arrebatada de Friedrich Nietzsche*, Errata Naturae, Madrid.
- Stefan Zweig, *Nietzsche*, Stock, París.
- Georges Bataille, *Sobre Nietzsche. Voluntad de suerte*, Taurus.
- Massimo Cacciari, *Desde Nietzsche. Tiempo, arte y política*, Biblos, Buenos Aires.
- Albert Camus, "Nietzsche y el nihilismo", a *El hombre rebelde*, Alianza (*L'home revoltat*, traducció de Joan Fuster).
- Giorgio Colli, *Después de Nietzsche*, Anagrama, Barcelona.
- Gilles Deleuze, *Nietzsche et la philosophie*, PUF, París. [*Nietzsche y la filosofía*, Anagrama, BCN.]
- , *Nietzsche*, Arena Libros, Madrid.
- , *Spinoza, Kant, Nietzsche*, Labor, Barcelona.
- Jacques Derrida, *Espolones. Los estilos de Nietzsche*, Pre-Textos, València.
- Eugen Fink, *La filosofía de Nietzsche*, Alianza.
- Michel Foucault, *Nietzsche, Freud, Marx*, Anagrama.
- , *Nietzsche, la genealogía, la historia*, Pre-Textos; en català, en *L'ordre del discurs i altres escrits*, Textos Filosòfics (Laia).
- Jürgen Habermas, "La crítica nihilista del conocimiento en Nietzsche", en *Sobre Nietzsche y otros ensayos*, Tecnos.
- , "Entrada en la postmodernidad: Nietzsche como plataforma giratoria", en *El discurso filosófico de la modernidad*, Taurus.
- Martin Heidegger, "La frase de Nietzsche: Dios ha muerto", a *Caminos de bosque*, Alianza;
- , *Nietzsche*, Destino, Barcelona.
- Karl Jaspers, *Nietzsche*, Sudamericana, Buenos Aires.
- Walter Kaufmann, *Nietzsche, Philosopher, Psychologist, Antichrist*, Princeton University Press.
- Pierre Klossowski, *Nietzsche y el círculo vicioso*, Arena Libros, Madrid.
- Sarah Kofman, *Nietzsche et la métaphore*, Galilée, París. [*Nietzsche and Metaphor*, Stanford Univ.]
- , *Nietzsche et la scène philosophique*, Galilée.
- , *Explosion I. De l'"Ecce Homo" de Nietzsche*, Galilée.
- , *Explosion II. Les enfants de Nietzsche*, Galilée.
- , *El desprecio de los judíos*, Arena Libros.
- Karl Löwith, *De Hegel a Nietzsche*, Sudamericana.
- , *Nietzsche: philosophie de l'éternel retour du même*, Calmann-Lévy, París.
- György Lukács, *El asalto a la razón*, Grijalbo, Barcelona.
- Thomas Mann, *Schopenhauer, Nietzsche, Freud*, Alianza.

Max Scheler, *El resentimiento en la moral*, Caparrós, Madrid.

Georg Simmel, *Schopenhauer y Nietzsche*, Edic. Espuela de Plata.

Peter Sloterdijk, *El pensador en escena: el materialismo de Nietzsche*, Pre-Textos.

Hans Vaihinger, "La voluntad de ilusión en Nietzsche", dins *Sobre verdad y mentira en sentido extramoral*, Tecnos, Madrid.

Gianni Vattimo, *El sujeto y la máscara*, Península, Barcelona.

- , *Introducción a Nietzsche*, Península.

- , *Diálogos con Nietzsche*, Paidós, Barcelona.